

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 31CoKR/8/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2117202085
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Vyskočová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2117202085.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Vyskočovej, sudkyne JUDr. Boženy Husárovej a sudcu Mgr. Michala Novotného v sporovej veci žalobcu: JUDr. Miroslav Michalička, IČO: 42 155 118, Vajslova 11, Trnava, ako správca úpadcu: First Montana Technology, s.r.o., v konkurze, IČO: 45 912 271, Naftárska 986, Gbely, proti žalovanej: First Montana Capital AG, reg. č. CHE-114.638.474, Röhringstrasse 3, Weggis, Švajčiarska konfederácia, zastúpenému Advokátska kancelária Mikáči, s.r.o., Bratislava, o odporovanie (neúčinnosť) právneho úkonu a o 7.548,86 €, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 25 Cbi 2/2017-101 z 9. januára 2018 takto

rozhodol:

- I. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie sa potvrdzuje.
- II. Žalobcovi sa nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. určil, že voči veriteľom úpadcu sú neúčinné kúpna zmluva z 1. októbra 2015 medzi úpadcom ako predávajúcim a žalovanou akou kupujúcim, ako aj dohoda o započítaní pohľadávok medzi nimi z 15. októbra 2015, II. zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi do všeobecnej podstaty úpadcu 7.548,86 € s 8 % ročným úrokom z omeškania odo dňa nasledujúceho po 15 dňoch od právoplatnosti rozsudku a III. žalobcovi nárok na náhradu trov nepriznal.

2. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za dokázaný tento skutkový stav:

3. Uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 36 K 42/2015 uverejneným v Obchodnom vestníku č. 23/2016 dňa 4. októbra 2016 bol vyhlásený konkurz na majetok úpadcu a za správcu bol ustanovený žalobca. Úpadca kúpnu zmluvou z 1. októbra 2015 previedol časť svojho hnutel'ného majetku (hnutel'né veci) na žalovanú s dohodnutou kúpnu cenou 7.555,86 €. Následne dohodou o započítaní pohľadávok z 15. novembra 2015 úpadca započítal svoju pohľadávku na zapltenie kúpnej ceny z tejto kúpnej zmluvy s pohľadávkami žalovanej voči žalobcovi bližšie vymedzenými v tejto dohode. Žalovaná bola v danom čase jediným spoločníkom úpadcu.

4. V konkurze sp. zn. 36 K 42/2015 voči úpadcovi sú prihlásené pohľadávky nepodriadených nezabezpečených veriteľov v sume 2,3 milióna €, ktoré vznikli pred vykonaním napadnutých úkonov (t. j. pred uzatvorením kúpnej zmluvy a dohody o započítaní pohľadávok). Súpisová hodnota aktív úpadcu v konkurze je nižšia ako 470.000 €. Odporovacia žaloba bola podaná na súde 2. februára 2017.

5. Z takto zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie právne uzavrel, že uvedenými úkonmi úpadca scudzil svoj majetok bez toho, aby zaň dostal protihodnotu. Následnou dohodou o započítaní úpadca umožnil žalovanej čiastočné splatenie jeho pohľadávky voči úpadcovi, čím úpadca neodôvodnene

zvýhodnil jedného veriteľa (a súčasne spriaznenú osobu) oproti všetkým ostatným svojim veriteľom (najmä nepodriadeným nezabezpečeným veriteľom) v zmysle § 59 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. Pretože suma prihlásených pohľadávok je 2,3 mil. € a hodnota majetku v súpise podstaty len 470.000 €, týmito úkonmi došlo k ukráteniu nezabezpečených veriteľov úpadcu. Navyše obe dohody boli urobené v troch rokoch pred vyhlásením konkurzu v zmysle § 59 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. a žalovaný nevyvrátil domnienku § 57 ods. 3 cit. zák. Tým sú naplnené zákonné podmienky na odporovanie tomuto právnomu úkonu a žalobca sa opodstatnene domáhal zaplata peňažnej náhrady podľa § 63 ods. 1 cit. zák., ktorej suma je nižšia než dohodnutá kúpna cena. Súd prvej inštancie neuznal obranu žalovanej, že napadnuté úkony boli urobené počas dozornej správy nad úpadcom v zmysle § 162 zákona č. 7/2005 Z. z., počas ktorej žalobca vykonával funkciu dozorného správcu. Nebolo totiž preukázané, že by žalobca mal o týchto úkonoch vedomosti, keď podľa schváleného reštrukturalizačného plánu jeho schváleniu podliehali až úkony v hodnote nad 25.000 € (ods. 7.5.5 plánu). Okrem toho však žalobca ako správca mal podľa § 86 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. použiť všetky prostriedky na ochranu a vymáhanie majetkových práv.

6. Včas podaným odvolaním sa žalovaná domáha zrušenia tohto rozsudku a vrátenia veci na ďalšie konanie. Dohodou o započítaní pohľadávok z 15. októbra 2015 bola započítaná pohľadávka žalovaného vzniknutá tým, že tento za úpadcu uhradil sumu 9.732,67 € zamestnancovi úpadcu p. Felappimu. Žalovaná považuje za účelové tvrdenie, že žalobca nevedel o sporných úkonoch, keď podľa zákona č. 8/2005 Z. z. je povinný vykonávať svoju činnosť riadne a svedomito, s odbornou starostlivosťou. So žalobcom pritom ohľadom predaja majetku úpadcu prebehlo viacero stretnutí, takže o týchto úkonoch vedel vopred. Tieto úkony boli urobené preto, lebo sa majetok úpadcu nepodarilo predáť tretím stranám.

7. Žalobca vo vyjadrení navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny

8. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu (§ 379 C. s. p.), ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie bez nariadenia pojednávania, keďže nebolo potrebné opakovať ani dopĺňať dokazovanie a nevyžaduje to ani verejný záujem (§ 385 ods. 1 C. s. p. a contrario). Po jeho preskúmaní v medziach odvolacích dôvodov a väd, na ktoré je potrebné prihliadať z úradnej povinnosti (§ 380 C. s. p.) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

9. Súdom prvej inštancie bol zistený a pre odvolací súd je podľa § 383 C. s. p. záväzný skutkový stav reprodukovaný v odsekoch 3 a 4 tohto rozsudku. Skutkový stav takto zistený súdom prvej inštancie aj podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva z vykonaných dôkazov hodnotených vo vzájomnej súvislosti v súlade s § 191 C. s. p. Jednotlivé skutkové zistenia sú v podstate len reprodukciami listín, voči ktorým strany nemali námietky.

10. Žalovaná v odvolaní spochybňuje správnosť skutkového zistenia súdu prvej inštancie o vedomosti žalobcu o sporných úkonoch. Odvolací súd sa však stotožňuje s hodnotením dôkazov súdom prvej inštancie a so záverom, že táto vedomosť dokázaná nie je. Žalovaná túto vedomosť považuje za dokázanú e-mailami z 29. septembra 2015, 10. a 27. októbra 2015. Už na tomto mieste však treba pripomenúť, že email z 29. septembra 2015 žalovaná predložila len v angličtine, bez akéhokoľvek prekladu. V konaní pred súdom však nemožno vykonať dôkaz prečítaním listiny v inom než slovenskom alebo českom jazyku (porov. judikát R 142/2014), čo bez ďalšieho vylučovalo dokazovanie touto listinou v konaní pred súdom prvej inštancie, ale aj odvolacím súdom. Z emailu z 10. októbra 2015 (č. I. 131 spisu) zasa vyplýva, že tento sa týka všeobecných informácií a diskusií o súhlase dozorného správcu s prevodom majetku na „sesterskú“ spoločnosť úpadcu (nie žalovaného). Email z 27. októbra 2015 (č. I. 133) je zasa len potvrdením stretnutia. Nemožno však z neho vyvodiť, že by žalobca vedel o tom, že úpadca ide predávať práve ten majetok, ktorý bol predmetom kúpnej zmluvy z 1. októbra 2015, že ho ide predávať za tam uvedenú cenu. Konečne, a to nej podľa odvolacieho súdu najpodstatnejšie, nemožno z neho vyvodiť, že by žalobca súhlasil s následným započítaním pohľadávky úpadcu s pohľadávkou žalovaného. Tieto maily v skutočnosti dokazujú účelovosť tvrdenia žalovaného, pretože sa v nich rozoberá ešte len plánovaný predaj majetku. V prerokúvanej veci sa však odporuje zmluvám a dohodám urobeným 1. a 15. októbra 2015, teda skôr než úpadca a žalobca rokovali o spôsobe predaja.

11. Súd prvej inštancie v prerokúvanej veci správne uzavrel, že žalovaná ako jediný spoločník úpadcu je jeho spriaznenou osobou podľa § 9 ods. 1 písm. b) zákona č. 7/2005 Z. z. Takisto správne uzavrel, že v prerokúvanej veci suma prihlásených pohľadávok prevyšuje súpisovú hodnotu majetku úpadcu,

takže nezaplatenie kúpnej ceny z kúpnej zmluvy z 1. októbra 2015 úpadcovi znižuje mieru uspokojenia jeho veriteľov, v dôsledku čoho je splnená podmienka konkrétneho ukrátenia veriteľov prihlásených pohľadávok v zmysle § 57 ods. 4 cit. zák. Istá nejasnosť rozsudku súdu prvej inštancie je daná tým, že súd za právne neúčinné vyhlásil tak kúpnu zmluvu z 1. októbra 2015, ako aj dohodu o započítaní pohľadávok z 15. októbra 2015, pričom oba považoval za zvýhodňujúce úkony v zmysle § 59 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z., čo nemožno považovať za úplne správne. Zo znenia § 59 ods. 1 cit. zák. totiž vyplýva, že zvýhodňujúci úkon je taký, ktorým dlžník splní pohľadávku splatnú až vyhlásením konkurzu, zabezpečí svoj záväzok neskôr, dohodol úpravu alebo nahradenie záväzku alebo inak neodôvodnene zvýhodnil svojho veriteľa oproti iným svojim veriteľom. Naopak, zo znenia § 60 ods. 1 cit. zák. vyplýva, že ukracujúcim úkonom musí byť úkon, ktorým dlžník ukrátil svojich veriteľov ako celok. Medzi ustanoveniami § 59 a § 60 musí existovať pomer špeciality, resp. § 59 musí mať iný vecný rozsah než § 60. Z toho možno vyvodiť predovšetkým to, že zvýhodňujúci právny úkon predpokladá existenciu riadneho záväzku dlžníka, ktorý dlžník splní (alebo inak ho zmení niektorým zo spôsobov uvedených v cit. ustanovení), čím poskytne jednému veriteľovi výhodu pred inými. Naopak, ukracujúcim úkonom je zásadne právny úkon, ktorý zakladá záväzok dlžníka, teda ktorým sa k existujúcim veriteľom dlžníka pridáva nový veriteľ, ktorý logicky ukracuje existujúcich veriteľov. Z toho potom možno vyvodiť, že úkonom, ktorým sa záväzky dlžníka zakladajú, nemožno zásadne odporovať podľa § 59 cit. zák., ale podľa § 58, § 60 a 61 cit. zák.

12. Samotnej kúpnej zmluve z 1. októbra 2015 teda zásadne nie je možné odporovať ako zvýhodňujúcemu úkonu, pretože predajom veci za protihodnotu nedochádza samo osebe k žiadnemu zvýhodneniu jedného veriteľa oproti inému veriteľovi tak, ako to vyžaduje § 59 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. Takouto zmluvou (predajom) sa ešte len zakladá záväzok dlžníka (úpadcu) na zaplatenie kúpnej ceny. Takáto zmluva by mohla byť úkonom bez primeraného protiplnenia podľa § 58 cit. zák., ak by kúpna cena bola neprimerane nízka, prípadne ukracujúcim úkonom podľa § 60 cit. zák., ak tým dlžníka iným spôsobom ukrátil svojich veriteľov ako celok (teda znížil rozsah majetkovej podstaty, z ktorej veriteľa môžu uspokojiť svoje pohľadávky, prípadne takéto uspokojenie sťažil). Úkonom, ktorým dochádza k zvýhodneniu jedného veriteľa pred druhým v zmysle § 59 ods. 1 cit. zák., je až dohoda o započítaní, pretože až touto dohodou poskytuje dlžník výhodu jednému veriteľovi pred iným. Dlžníka totiž v tejto dohode súhlasí s tým, že namiesto vymáhania svojej pohľadávky voči kupujúcemu na zaplatenie kúpnej ceny túto pohľadávku nebude vymáhať a použije ju priamo na zánik vzájomnej pohľadávky kupujúceho. Pritom ak by túto pohľadávku vymáhal a kupujúci by ju zaplatil, získaný majetkový prospech by sa mohol aspoň čiastočne použiť aj na vyplatenie iných veriteľov dlžníka. Započítaním vzájomných pohľadávok a tým uspokojením pohľadávky kupujúceho voči dlžníkovi (inak ako zaplatením) tak dochádza k zvýhodneniu tohto kupujúceho oproti iným veriteľom.

13. V prerokovanej veci teda zvýhodňujúcim úkonom v zmysle § 59 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. je len dohoda o započítaní, nie samotná kúpna zmluva. Podľa § 380 ods. 1 C. s. p. je však odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, v dôsledku čoho sa nemôže zaoberať správnosťou napadnutého rozsudku z hľadísk, ktoré odvolateľ v odvolaní neuplatňuje. Žalovaná vo svojom odvolaní vôbec nenamieta proti použitiu konkrétnej skutkovej podstaty odporovania (§ 59 zákona č. 7/2005 Z. z.) na kúpnu zmluvu a dohodu o započítaní spoločne, ani netvrdí, že neúčinnosť kúpnej zmluvy mala byť posudzovaná podľa iných ustanovení a iným spôsobom. Jej jediná obrana spočíva vo vedomosti žalobcu ako dozorného správcu o týchto úkonoch. V dôsledku toho odvolací súd z vyššie uvedenej nepresnosti súdu prvej inštancie nemohol vyvodiť závery pre zodpovedajúcu zmenu jeho rozsudku. Potom je ale nepodstatná aj obrana žalovanej spočívajúca vo vysvetľovaní dôvodov a okolností uzavretia kúpnych zmlúv. Podstata zvýhodnenia žalovanej totiž nespočíva v samotných kúpnych zmluvách, ale v dohodách o započítaní, ktorými bola žalovaná zvýhodnená uspokojením svojej pohľadávky pred inými veriteľmi. Žalovaná pritom ani netvrdila, ani nedokazovala, že by žalobca bol oboznámený s plánom pohľadávky započítať. Nedôvodná je aj námietka, že vzájomný pohľadávka žalovanej vznikla tým, že za úpadcu poukázala určité peňažné prostriedky jej zamestnancovi. Žalovaná totiž žiadne bližšie okolnosti prevodu týchto prostriedkov (napr. právny titul, na základe ktorého mal tento zamestnanec pohľadávku voči úpadcovi, a dôvod, prečo ju mala uhradiť práve žalovaná) nedokázala.

14. Obrana žalovanej vedomosťou žalobcu ako dozorného správcu je zbytočná už preto, že zo žiadneho ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. nemožno vyvodiť, že by vedomosť dozorného správcu o určitom úkone vylučovala možnosť odporovať mu. Z § 57 a nasl. cit. zák. vyplývajú ako podmienky odporovateľnosti v zásade len ukrátenie pohľadávok prihlásených veriteľov a naplnenie niektorej z

odporovacích podstát. Úlohy správcu v konkurze a dozorného správcu sú napokon celkom odlišné. Úlohou dozorného správcu je podľa § 164 ods. 1 cit. zák. vykonávať dozornú správu, teda dohliadať na dodržiavanie plánu a vyhodnocovať údaje o dlžníkovi. Naopak, úlohou správcu v konkurze je vykonávať správu majetku, speňažovať ho a uspokojovať veriteľov úpadcu (§ 40 ods. 2 cit. zák.). Dozorný správca nemá dôvod vyhodnocovať, či právny úkon dlžníka, nad ktorým dozornú správu vykonáva, bude v následkom konkurze odporovateľný alebo nie, pretože aj okruh veriteľov v reštrukturalizácii a následkom konkurze môže byť iný. Koniec koncov, § 165 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. výslovne predpokladá, že pri vyhlásení konkurzu počas dozornej správy sa do funkcie správcu ustanoví dozorný správca. Ak by skutočne malo platiť to, čo tvrdí žalovaná, vylučovalo by to v podstate v každom takto vyhlásenom konkurze odporovanie akýmkoľvek úkonom urobeným počas dozornej správy, pretože správca o nich musel vedieť. Potom by ale zákonodarca sám vedome znefunkčnil v týchto konkurzoch inštitút odporovania, čo ani zo zákona, ani z dôvodovej správy k nemu nemožno vôbec vyvodiť.

15. Na základe uvedeného tak odvolací súd v rozsahu odvolacích dôvodov (§ 380 ods. 2 C. s. p.) dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo výsledku správne posúdil predpoklady odporovania napadnutým úkonom a správne žalobe žalobcu v tejto časti vyhovel. Potom ale správne v súlade s § 63 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. zaviazal žalovanú vydať do konkurznej podstaty sumu, ktorá je nižšia než hodnota pohľadávky žalovanej proti úpadcovi, ktorá započítaním zanikla. Súd prvej inštancie však takisto nesprávne posúdil nárok na úroky z omeškania. Podľa § 217 ods. 1 C. s. p. je totiž pre rozsudok rozhodujúci stav v čase vyhlásenia. Podľa § 369 ods. 1 Obch. zák. vzniká nárok na úroky z omeškania až od okamihu omeškania dlžníka. Z § 63 zákona č. 7/2005 Z. z. vyplýva, že vyhovenie odporovacej žalobe má v zásade konštitutívny význam, teda povinnosť zaplatiť do podstaty náhradu z odporovaného úkonu vzniká až právoplatnosťou rozsudku a do omeškania sa dlžník dostáva až uplynutím lehoty na plnenie. V čase vyhlásenia napadnutého rozsudku tak žalovaná nemohla byť v omeškani s plnením svojej povinnosti. Odvolací súd však znovu konštatuje, že ani v tomto smere žalovaná vo svojom odvolaní žiadne konkrétne dôvody nepredniesla. V dôsledku toho odvolací súd viazaný dôvodmi odvolania nemôže tento nedostatok napadnutého rozsudku nijako napraviť.

16. Zo všetkých uvedených dôvodov tak odvolací súd vo výsledku vecne správny rozsudok súdu prvej podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil (výrok I).

17. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 257 v spojení s § 396 ods. 1 C. s. p., keď plne úspešnému žalobcovi, ktorý by inak podľa § 255 ods. 1 C. s. p. mal nárok na náhradu trov, v odvolacom konaní žiadne nahraditeľné trovy nevznikli (výrok II).

18. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie za podmienok ustanovených v § 420 a § 421 C. s. p. Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozsudku na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ak nejde o prípady § 429 ods. 2 C. s. p. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.